

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.
Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

İNCİLİ ÇAVUŞ

NÜKTE KÜLTÜRÜ

Türklerin keskin zekasının müşahhas örneklerinden

Ahmet TÜRKAN

MBA

Eylül-2021

TAKDİM

Güldürmek, hoş bir hava yaratmak için söylenen veya düşündürücü bir mânâ taşıyan ince anlamlı, şakalı söz, nükte. Bir eser, söz veya davranışın taşıdığı ince ve derin anlam: “ *Hikâyeti*

n esprisi

”

[1]

Ya da zorluklarla mücadele etmenin kısa, kestirme yoludur nüktedan olmak. Keskin zeka ister. Sabır ister, karşısındakini iyi tanımak gerekir. Olur olmaz yerde nüktedan olmak işe yaramayabilir. Esprinizi ya da nüktenizi anlayacak insanlarda da aynı zeka pırıltılarının olması gerekecektir. Nükte sözcüğü özellikle eski zamanlarda daha fazla kullanılan bir kelimeydi. Günümüzde her ne kadar bu kelimenin kullanım alanı azalıp, yerine farklı kelimeler kullanılıyor olsa da nükte kelimesi halen eski ağırlığını korumaktadır. Biz bu yazımızda tarihe altın harfler ile yazılı İncili Çavuş olarak tanıdığımız nükte üstadından bahsedeceğiz. İncili Çavuş'u tanıyacak ve nüktelerinden ya da zeka dolu esprilerinden örnekler sunacağız. Özellikle günümüzde espri yeteneğinin kaba sözlerle yer değiştirdiğini ve sosyal medya denen mecralarda heba olduğunu düşünürsek, nükte zekasına ve mirasına ne kadar ihtiyacımız olduğu anlaşılabacaktır. Siyasi polemiklerin, kaba sözlerin ve amiyane terbiyesiz ifadelerin yerini edep dolu nükteli sözlerle ifade etmek çok mu zordur. Özellikle her sözünde yanlış anlaşıldım dememek için mantık, zeka, ince görüş ve toplumsal hafızamızı diri tutmalıyız.

İNCİLİ ÇAVUŞ KİMDİR

(d. ? - ö. 1632), Kayseri'nin Tomarza ilçesi Travşın köyünde doğduğu söylenmektedir. 16. yüzyılın ikinci yarısı ile 17. yüzyılın ilk yarısında, I. Ahmet

döneminde yaşamıştır. Türk mizah

kültürünün önemli kişiliklerinden biridir. Hicri 1042'de (1632-33) ölmüştür.

[\[2\]](#)

İNCİLİ ÇAVUŞ HAKKINDA BİLİNELENLER

Türk mizah kültürünün önemli fıkra tiplerinden olan İncili Çavuş hakkında bilinenler sınırlıdır. Nurettin Albayrak'ın belirttiğine göre asıl adı Mustafa olan İncili Çavuş'un Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde (Kayseri, Sivas, Diyarbakır ve Artvin) doğduğu söylenir. Son zamanlarda yapılan araştırmalarda ise Diyarbakır'ın İncirin köyünde doğduğu ve daha sonra İstanbul'a gittiği görüşü benimsenmiştir. 16. yüzyılın ikinci yarısı ile 17. yüzyılın ilk yarısında, I. Ahmet döneminde yaşamıştır. Hicri 1042'de (1632-33) vefat etmiş ve İstanbul/Edirnekapı mezarlığına defnedilmiştir. İncili Çavuş'un iyi bir öğrenim gördüğü, Arapça ve Farsça bildiği, zeki, hazırcevap bir siyaset ve devlet adamı olduğu kaynaklarda belirtilmektedir. Çeşitli kaynaklarda İran'a elçi olarak gittiği bilgisi de bulunur. 16. yüzyılın sonu ile 17. yüzyılın başlarında yaşamış olan İncili Çavuş'un I. Ahmet ve IV. Murat'a musahiplik ve nedimlik yaptığı ve saray çevresiyle yakın temas içinde olduğu görülür. İncili Çavuş'un meddahlık geleneği içinde de adından bahsedilir ve iyi bir mukallit olduğu belirtilir. İncili lakabı ile ilgili olarak çeşitli söylentiler bulunmaktadır. Diyarbakır'ın İncirin köyünden olması sebebiyle İncili olarak hitap edildiği söylenir. Diğer düşünceler ise şu şekildedir: Düzenlenen bir ok yarışmasındaki başarısı üzerine padişah tarafından kendisine çavuşluk rütbesinin verilerek kavuğuna bir inci takılmasından ya da bıyıklarına inci takarak eğitime çıktığı için bu lakapla anıldığı aktarılır. Bu değerlendirmeler ışığında İncili Çavuş'un iyi bir eğitim almış saray çevresinde padişaha nedimlik ve musahiplik yapmış mizahî kimliğiyle bütünleşmiş bir fıkra tipi olduğu görülür. Meddahlık geleneğinde de önemli bir yere sahip olan İncili Çavuş, meslekî rolünün sağladığı ustaca söz söyleme ve ironik dili eleştirel bir bakışla sunma yönleriyle fıkra türünde önemli bir tiptir. Fıkralarının şahıs kadrosunu genel olarak sarayda ve saray çevresinde bulunan insanların toplum hayatındaki yanlış tutum ve davranışları oluşturur. Özellikle Fransız ve Acem topluluklarıyla yaşanan siyasî çekişmeler gerçek hayatın bir izdüşümü olarak dönemin zihniyetini yansıtır. Fıkralarında Türk toplumunun kültürel hafızasını sembolize eden dönemin sosyal ve siyasî çehresi yansıtılır. "Toplumun kültürel hafızası, insan varoluşunun gizemi, milletin hayat felsefesi ve düşünce yapısı, geleneklerin yaşamdaki yeri ve önemi, kültürün millî ve evrensel yönleri İncili Çavuş'un şahsiyeti etrafında, devrin tarihi, sosyal ve kültürel yapısıyla harmanlanarak gün yüzüne çıkmıştır" İncili Çavuş'un kimliğini ifade eden ustalığı; saray çevresine mensup olması, padişahın nedimliğini yapması, eğitimi, meddahlığı ve siyasî kimliğiyle hem toplumun hem de devletin temsilcisi olma özellikleridir. Kişiliği ve biyografisi etrafında doğan fıkra metinlerinde hem siyasî hem de sosyal çevrenin analizi yapılmış; ironik dille karşıt durum ve davranışlar eleştirilmiştir. Dönemin sosyal ve siyasî yönden en önemli yeri olan İstanbul, devrin toplumsal ve kültürel belleğini içerisinde hapseden önemli bir yaşam alanıdır. İncili Çavuş fıkralarında İstanbul'un oldukça canlı bir şekilde tasvir edildiği görülür. Bu fıkralarda İstanbul'un birçok semtini görmek mümkündür. Fıkralardan hareketle, siyasî başkent olan İstanbul'un aynı

zamanda bir kültür başkenti olduğunu söylemek mümkündür. Dönemin başkenti olan İstanbul, İncili Çavuş fıkralarında siyasî, sosyal ve kültürel değerler düzlemiyle toplumsal yaşamı ve devletler arası ikili ilişkileri eleştirel bir bakış açısıyla ortaya koyar. Başkent İstanbul, insanlar arası ilişkilerin sembolize edildiği ve toplumdaki sosyal sınıflar olan yönetim, yönetilenler ve diğer toplumların bir araya geldiği işlevsel bir mekândır. Sosyal sınıflar arasındaki ilişkilerde aksak giden ve eleştirilen durum/kişi/toplum ahlâki ölçüt ve haz ilkeleriyle komiğin içindeki kıssadan hisseyle bir mesaj iletir. İncili Çavuş'un saray mensubu ve devlet adamı kimliği taşlama mitinin eleştirel işleviyle toplumun bu dönemdeki zihniyetini sosyal, siyasî ve kültürel açıdan somutlaştırır. İncili Çavuş fıkraları siyasî bir bakışla yönetici, toplum ve uluslararası ilişkilerin mizah, ironi ve nükte vasıtasıyla eleştirisi işlevini görür. Saray erkânı ve elçi kimliğiyle diğer toplumların devlet adamlarıyla diyalog ve tartışma yöntemiyle karşı karşıya gelir. İncili Çavuş elçi kimliğiyle yabancı devlet adamlarını yakından tanır ve olumsuz özelliklerini alaya alır. Fıkra ehli olmak ustaca kullanılan bir zekâ gerektirir. Durumu kullanmak ve uygun düşeni mizahla bütünleştirmek bir hünerdir. İncili Çavuş, bir fıkra tipi olarak hazırcevap, cesaret, ince bir zekâ, bilip bilmezlikten gelme kabiliyetlerine sahiptir ve bu özellikler fıkra tipinin belirgin özellikleridir. İncili Çavuş fıkralarının bir özelliği de Sokratik ironiyi içermesidir; Sokratik ironi bilgiyi kavrama ve gösterme basamağıdır. Bu yöntemde; kendisi, hiçbir şey bilmiyormuş gibi görünerek, karşısındakini konuşturarak ustalıkla gerçeği buldurma söz konusudur. Sokratik ironi, bilmezden gelme ve karşıdakinin cevaplarını tüketme aşamalarıyla fıkra türündeki hicvetme ve taşlama eylemini ifade eder. Toplumsal/Sokratik ironi bir kişiyi kendi cümleleriyle/düşünceleriyle vurmaktır. İncili Çavuş fıkralarında bu açıdan Sokratik ironiyi yansıtan bir üslup görülür. İncili Çavuş halk ve saray arasındaki iletişimde kanal işlevi görür. İncili Çavuş, saray çevresinde yaşaması yönüyle toplumun siyasî söylemlerini iletişim kodu olarak iletir. [3]

İNCİLİ İLE PADİŞAHIN YOLU YAYLADAN GEÇER

Padişah yine bir sefere gidecektir, İncili Çavuş yanındadır. Atları ile yol alırken, mevsim bahardır. Her taraf yemyeşil bir yayladan geçmektedirler. Padişahın iştahı kabarır ve içinden yiyecek bazı şeyler geçmektedir. İncili'yi denemek için "Bak İncili şu yaylayı gördün mü?" diye sorar. "Evet gördüm" der. "Şimdi burada neler lazım" deyince hazır cevap İncili, "Pişmiş top yumurta, pişmiş top patates ama taze soğan da olsa iyi olur hünkârım" der. Başka bir şey konuşmadan yola revan olurlar. Bir yıl sonra yine aynı yaylaya uğrarlar, Padişah İncili'yi deneyecek ya sorar "Ey İncili o dediklerin ne ile tatlı olur" deyince "Tuz ve toz biber ile pek tatlı olur sultanım, unuttu mu sandın, buradan gideli daha ne oldu bir sene anca doldu sanırım, aklımdadır" diye bir sene evvelki soruya cevap verir ve hazır cevap olduğunu bir daha gösterir.

İŞTE YAPTIĞI OYUN VE NÜKTEDANLIKLARDAN BİRİ

Bir gün İncili Çavuş zamanın padişahına kırılır. Ortalıktan kaybolur. Her yerde aranmasına rağmen, bir türlü bulunamaz. Padişahın kendisinin nükteli sözlerine ve sohbetine ihtiyacı vardır ama İncili ortalarda görünmez. Padişah adamlarına İncili'yi bulmalarını emreder. Ama ne mümkün incili bulunamaz. Çünkü İncili Çavuş dağda bir Yörük çadırına gitmiş yörüğe yayıkçı (Turfan yayan) olarak çırak durmuştur.

Padişah İncili'yi kendi yöntemi ile bulmaya çalışır. Aklına bir formül gelir. Bir altın saban ile bir de altın boyunduruk (öküzleri tarlada çift sürerken birbirlerine yan yana durmasını sağlayan ve saban ı çekmeye yarayan ağaçtan bir alet) yaptırır, şehrin en işlek yerine koyar, başına da iki adam koyup “Altından yapılmış bu saban ve boyunduruğa halkın fiyat belirlemesini sağlayın. Kim buna fiyat belirlerse onu yakalayın. O ya incilidir ya da onun yerini bilen biridir” der.

Onlar orada dura dursun bizim İncili ormandaki yörük çadırında yayık yaymaya devam eder. Ve çarşıya yağ peynir satmaya gidip gelen yörük ağasına “Çarşıda ne var ne yok?” diye sorarmış?

Ağa o gün “Çarşının tam ortasına bir altın saban ile altın boyunduruk koymuşlar fiyat biçin diyorlar. Onun fiyatı mı biçilir değil mi ağam?” demiş. Bunu duyan İncili ertesi sabah çarşıya hazırlanan ağasına “Ağa bugün o çarşıdaki saban ile boyunduruk olan yere var, deki Nisan ayı yağar da Mayıs ayı öğünürse bu altın saban ile altın boyunduruğun kıymeti biçilmez. Ama Nisan ayı yağıp da (yağmurdan bahseder) Mayıs ayı öğünmezse padişah efendi bunları kırsın kırsın başına çalsın. Allah vermek istemezse alet altın olmuş ağaç olmuş neye yarar, deyiver” demiş.

Ağa da “Oğlum ben bunları nasıl diyeyim. Beni asarlar deyince, sen korkma onların fiyatı odur onlar memnun olurlar”, demiş. Zavallı Yörük, bacağında kocaman şalvarı başında külahı ayağında çarığıyla çarşıda o aletlerin yanına varır “Çekilin ben bunlara fiyat biçeceğim” der. Hemen çekilirler ve yörüğü dikkatle dinlemeye başlarlar. “Arkadaşlar” der Yörük, “Nisan yağar Mayıs övünürse bu altın saban ile altın boyunduruğun kıymeti biçilmez, Nisan yağıp Mayıs ayı öğünmezse padişah bunları alsın da kırıp başına çalsın. Deyiverince apar topar yakalanır ve

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

padişahın huzuruna çıkarılır. Devletlûmuz sizin altın aletlere bu şahıs fiyat biçti çok da acılı konuştu. “İncili Çavuş bu mudur?” deyince Padişah, “Bu değildir ama bu İncili Çavuş’un nerede olduğunu bilir” der. Biraz korkutulup sıkıştırılan yörük efendi “Benim çadırda bir çırak var o ‘bunların pahası budur’ dedi, ben de söyledim” der. padişahın adamları hemen gidip çadırdan inciliyi alıp saraya getirirler huzura çıkarırlar. Padişah İnciliye “Ne oldu İncili saraydan neden kaçtın, çok mu sıkıldın? diye sorar. “Padişahım seni sevmekten bıktım onun için saraydan uzaklaştım” deyince Padişah “İncili sana ceza verecektim, sonra vazgeçtim. Sen biraz zalimsin ama bana da çok lazımsın, ancak seni bir şartla af edeceğim” der. “Nedir padişahım?” diye sorar İncili “Sen bir kabahat işleyeceksin ve akabinde özür dileyeceksin, özrün kabahatinden daha kötü olacak, seni belki o zaman affederim” der ve olay biter.

Saray bahçesinde biraz oturduktan sonra saraya çıkmak üzere hareket ederler. İncili elinde bir fener önde padişah, merdivenlerde yürürken tam merdivenin orta yerinde İncili elindeki kandili söndürür ve döner padişaha, onu iştahla öper. Bir de oh çeker. Padişah “Bre küstah sen ne yaptığını sanıyorsun” deyince “Af edersin devletlûm seni Hanım Sultan zannettim” diye cevap verir ve Padişahın söylediği gibi özrü kabahatinden büyük ve kötü olur ancak affedilir.

YEMEK – MEMEK

Padişah, birgün İncili Çavuş’a sorar:

– Kuzum İncili, yemek memek derler. Yemek nedir, memek nedir?

İncili:

– Padişahım yemek yüce zatınızın yediği, memek de biz kullarının yediğidir.

Padişah tekrar sorar:

– Kürk mürk derler, o ne?

İncili cevap verir:

– Efendimiz, kürk padişahımızın giydiği, mürk biz kulların giydiğidir.

Padişah son bir soru daha sorar:

– Ya padişah madişah?

İncili, hiç çekinip korkmadan cevap verir:

– Padişah, yüce atalarınız; madişah da yüce zatınız! (Koz 1983: 112). [\[4\]](#)

MANGAL

İran’lıların en meşhur özelliklerinden biri övünmek, bir şeyi överken abartmaktır. O kadarki Acem mübağalası halkımızın dilinde büyük abartılar için kullanılan bir deyim olmuştur. İran

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

elçiliği sırasında Şah Abbas'ta İncili Çavuş'a ve arkadaşlarına zenginliğini ve sarayın ihtişamını gösterip öğünmekle istemişti. Şah'ın kapağı çok kıymetli zümrütlerle incilerle süslü bir altın mangalı vardı. Kapağın üstündeki kulpuna da göz ve gönöl kamaştıran bir büyük elmas oturtulmuştu. Mihmandarlar, Türk elçilik heyetine şahın sarayını gezdiriyorlardı. Misafirler bir odayı inceleyip bir başkasına geçerlerken hademeler bu mangalı başka bir odaya götürürler, böylece sarayın bütün odalarında böyle kıymetli mangallar bulunduğu hakkında ziyaretçilerde bir kanaat uyandırmaya çalışırlardı. Saray gezildikten sonra Şah, Türk heyetini kabul etti:

- Sarayımızı nasıl buldunuz, yoruldunuz mu? dedi. İncili bu suale:

- Pek güzel, sarayınız çok büyük ve muhteşemdir, gezmekle bitiremedik. Çok yorulduk ama mangalınızda bizimle beraber yoruldu! diye cevap vermiştir.

OCAĞINA DİKERSİN

Zulüm ve haksızlık yapmakla tanınmış vezirlerden biri evinin bahçesini tanzim ediyordu. İçlerinde İncili'nin de bulunduğu saray erkanına;

- Şuraya havuz yaptırayım, şuraya gül, şuraya erguvan diktireyim diye anlatıp danışıyordu. Derken bir incir ağacını göstererek

- Şu ağacı söktürüp atacağım! Deyince, İncili Çavuş dayanamayıp dedi ki:

- Efendim bu incir ağacını bırakınız dursun, elbette bir gün birinin ocağına dikersiniz.

ADAMINA GÖRE

İncili Çavuş bir zamanlar Osmanlı elçisi olarak Fransa'ya da gönderilmiş. İncili'nin kara kuru kılığına bakarak küçümseyen Fransa kralı demiş ki:

- Bana senden başka gönderecek adam bulamamışlar mı?

İncili Çavuş şu cevabı vermiş:

- Osmanlılar, adama göre adam gönderirler. Beni de sana göndermelerinin sebebi bu olsa gerek! (Seratlı, 2004).

GÜZEL BİR CEVAP

İncili Çavuş, birkaç sene hizmet-i padişahide bulunduktan sonra mezuniyet alarak, memleketine gitmiş.

Orada o zamanlar müsellim namı verilen, Kaymakam-ı Kaza'nın zalim, mütekebbir, muharib bir adam olup, halkı türlü türlü işkence ve mezalim ile soymakta, kasıp kavurmakta olduğunu görmüş.

Bir gün ziyaretine gelmiş olan mu'teberan ve eşraf-ı mahalliyeye : "Bu zalim müsellim için neden valiye şikayet edip, tebdil ve tahvili zımnında çalışmıyorsunuz? " diye sormuş.

Onlar da: "Efendim, faidesi yoktur. Çünkü müsellimimiz valinin pek ziyade sevdiği bir adamdır. Ne kadar şikayet etsek dinlemeyecek, bu da benden şikayet ettiler diye zulmünü artıracaktır." Cevabını vermişler.

İncili, "Böyle sükut edip oturmak olmaz. Herhalde bir teşebbüs lazımdır. Bana kalır ise yarın bir kaçıımız birleşerek Merkez-i Vilayete gidip Paşa'ya aaafiyyeti bilataraf anlatalım, şikayet edelim, olmaz ise İstanbul'a arz-ı şikayet ederiz." Demekle eşraf-ı belde, buna muvafakat etmişler ve ertesi günü İncili ile beraber dört, beş zat Merkez-i Vilayete azimet eylemişler.

Müsellim bunların gittiklerini haber alınca, aaafiyyeti derhal Vali'ye iş'ar ve ihbar eylemiş. Şikayetlerine ehemmiyet vermemesini arz etmiş.

İncili ve rüfekaşı Merkez-i Vilayete vasıl olduklarının ertesi günü, doğruca Valinin ziyaretine gitmişler. Paşa'ya kendisini görmeye geldiklerini haber verdirmişler.

Vali misafirlerini huzuruna kabul edip, hürmet ve iltifat göstermiş ve oturduklarını müteakip ilk söz olarak: "müselliminiz ne haldedir? İnşallah rahat ve afiyettedir. Kendisini pek severim çünkü müstakim, muktedir, faal, adil bir zattır. Orada bulunduğu iki sene zarfında kazanıza büyük hizmetler ifa ettiğine eminim." Demiş.

İncili ve rüfekaşı valinin bu sözlerine karşı:

"Efendim, yanılıyorsunuz! Bu adam zalim, gaddar, cahil, muharrip bir adamdır" demeye cesaret edememişler ve şaşırıp bakakalmışlar ise de, İncili heyet namına derhal söze başlayarak: "Evet efendimiz, müsellimimiz buyurduğunuz gibi, hatta daha fazla bile muktedir ve müstakim bir zattır. Kendisinden bütün kasabamız halkı son dereceye kadar memnundurlar. İki seneden beri memleketimize cidden hizmette muvaffak oldular. Biz de bilhassa mumaileyhten dolayı zat-ı alilerinize teşekkürle geldik. Ancak şu ciheti düşünüyoruz. Memalik-i Osmaniye yalnız bizim kazamızdan ibaret değildir. Her yer adalete, islahı, terakkiye, hizmete muhtaçtır. Bu zatın iktidar ve müzayasından iki senedir kazamız müstefid oldu.

Şimdilik bu kadar istifade kifayet eder. Diğer kazalardaki ahali, kardeşlerimiz olduğundan, onların da istifade etmelerini cidden arzu ediyoruz. Binaenaleyh, müsellim gayur ve müstakimimiz mi? Diğer bir kazaya nakil etmenizi rica ediyoruz." Cevabını vermiş.

Bu cevaba karşı Paşa gülerek, müsellimi diğer bir mahale nakil ve tahvil ile o kazanın başından bu belayı kaldırmıştır.

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

müsellim: Zamanın mülkiye kaymakamı, nahiye müdürü
mütekebbir: Kibirli
muharib: Savaşçı
mu'teberan: İtibarlı, şerefli
eşraf-ı mahalliyeye: Mahallenin eşrafına
azimet eylemek: gitmek
rûfeka: refakatçiler, yanındakiler.
mumaileyhten: Adı geçen adamdan
Memalik-i Osmani: osmanlı memleketleri
müstefid oldu: İstifade etti [\[5\]](#)

ELLİ DEĞNEK

Bir gün padişah-ı zaman, musahibi bulunan İncili Çavuş'a hitaben:

"Sen artık ihtiyar olmaya başladın. Vazifeni ifada eskisi kadar faaliyet gösteremiyorsun.

Bahusus sana bir emr-i hak vaki olursa, burada yerini tutacak diğer biri yoktur. Onun için sana bir müddet-i münasip mezuniyet veriyorum.

Memleketin her tarafında dolaş, senin yerini tutacak bir adam bul getir"

Demiş ve Çavuş da bu emre binaen seyahate çıkmış idi.

Anadolu'da bir çok şehir ve kasabalarda dolaştıktan sonra, Adana vilayetinde bir köye varmış ve oradaki imamın hanesine misafir olmuş. İmamın gayet nekre-gu, hazır cevap, tam padişahın istediği gibi bir adam olduğunu gördüğü cihetle, onu "zihnen" beraber götürmeye karar vermiş ve fakat bir kere daha imtihan etmek fikrine düşerek demiş ki:

"İmam efendi, benim tabiatım gayet fenadır. Yattığım yatak ve yorganın hiçbir top sesi işitmemiş, barut kokusu duymamış olmasını isterim. Sende böyle yatak var mıdır?"

İmam efendi derhal cevap vermiş:

"Sayenizde vardır efendim. Siz hiç merak buyurmayınız."

Bir müddet sonra yatma zamanı gelince imam bir yatak getirip sermiş. Sonra uzun bir kamış getirerek yatağın yanına koymuş. Bu kamışın ne olacağını anlayamayan İncili sormuş:

"Hoca bu kamış ne olacak?"

Hoca:

"Efendim sizin gibi erbab tabiatla bir misafir geldiği zaman böyle bir yatak ister ise, işte bu yatağı sererim. Evel zaman bu kamışı da yanına koyarım. Misafir yattığı zaman kamışın bir ucunu topun ağzına koyar, diğer ucunu yorgandan dışarıya bırakır. Uyku halinde atacağı topun sesi de, barut kokusu da o kamıştan çıkarak dışarıya çıkar; yatak ve yorgana dokunmaz."

Ertesi gün İncili imamı karşısına alıp kendisinin gibi olduğunu, padişah tarafından bir nedim aramak üzerine memur edildiğini, onu beraberce İstanbul'a götüreceğini söylemiş ve imamdan muvafakat cevabını aldıktan sonra:

"Fakat seninle bir mukavele yapacağım. İstanbul'a vasil olup da, huzur-u hümayuna çıktığın zaman, tabi padişah sana ihsan verecektir. Her ne alır isen nasıfı sana, nasıfı bana olacaktır. Bu şartı kabul ediyormusun?" demiş ve imam da kabul eylemiş.

İncili imam ile beraber İstanbul'a vasil olup saray-ı hümayuna gelince, doğruca huzura çıkıp, kendi gibi birini bulup getirdiğini arz etmiş. İmamı huzura ithal eylemiş.

Padişah imamlarla görüşerek, onun hakikaten değerli, nedim olmaya layık ve şayeste

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

bulunduğunu görüp memnun olmuş. Ve imama hitaben:

“Benden ne istiyorsan iste bakayım” demekle, hoca:

“Efendimizin sağlığını isterim” cevabını vermiş. Fakat padişah. “Hayır, başka bir şey iste” demiş ve hoca da:

“Efendim, ferman buyurunuz da bana elli değnek ursunlar, bunu isterim”

Bu garip talepten düçar-ı hayret olan padişah:

“Hoca bu nasıl şey? İsteyecek başka bir şey bulamadın mı? Para iste, ihsan iste” demiş ise de hoca talebinde ısrar ile:

“Ben elli değnek isterim, başka bir şey istemem, madem ki istediğimi vereceksiniz, ferman buyurunuz da bana elli değnek ursunlar” demiş.

Padişah bunda herhalde bir mana olduğunu hissederek, hocaya elli değnek vurulmasını emretmiş. Ve emir mucibince imama değnekler vurulmaya başlamış. Değnek yirmibeş olunca yattığı yerden kalkıp, elini kaldırarak, dur! Diye bağırmış. Bu hali seyretmekte olan padişah sebebini sorunca, hoca: “Efendim, şerikim var. Nasıf da ona icab eder.” Cevabını vermiş.

Padişah hayretle: “Şerikin kimdir?”

“Efendim, İncili Çavuş kulunuz. Bizim köyde iken İstanbul’a vasıl olduğumuz zaman, padişah bana ne verir ise yarı yarıya paylaşmak üzere mukavele ettik. Şimdi elli değnek nasıfı benim, nasıf-ı diğeri onundur.”

Orada hazır bulunan ve bu mukaveleyi istemiş olduğu cihetle, imamın değnek talebinde bulunmasını hayretle temaşa eden İncili, derhal savuşmak istemiş ise de, padişahın işaretiyle kaçmasına meydan verilmemiş. 25 değnek de o yemiştir.

MİNAREYİ KESERİM HA!

Divanenin biri her nasılsa tımarhaneden firar ederek, doğruca Süleymaniye Camii şerifinin minaresine çıkmış. O esnada ezan okumakta olan müezzini belinden yakalayarak:

-Haydi hazır ol! Tövbe ve istağfar et, seni buradan aşağıya atacağım. Paldır küldür nasıl yuvarlandığını göreceğim der.

Divanenin beline sarıldığını gören müezzin, korkusundan tir tir titremeye başlamış ve kendisini kurtarmak için, derhal hatırına divaneyi aldatmak hususu geldiğinden, demiş ki:

-Peki efendim, beni aşağıya atmayı arzu ediyorsanız atınız. Ben buna razıyım, ancak henüz ezanı bitirmedim. Ezan kalır ise herkes bundan kuşkulananarak buraya gelir. Sizi görerek tutarlar.

-Öyle ise ne yapalım?

-Müsaade ediniz de ezanı okuyup bitireyim. Sonra ne isterseniz yaparsınız.

-Pek ala! Haydi çabuk ol.

Divanenin bu muvafakatı üzerine müezzin ezanı okumaya başlar.

-Allahu ekber, Allahu ekber. Minarede deli var. Eşhedu en lailahe illallah, can kurtaran yok mu?

-Bu ezan ne kadar uzun sürdü, çabuk bitir, işim var gideceğim.

-Peki efendim, işte bitiyor. Eşhedu enne muhammeden resulullah, yetişiniz deli var.

-Bitti mi?

-Şimdi bitiyor, biraz sabredin.

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

Müezzin bu süratle ezanı okumaya ve istimdad (imdat) etmeye devam eder. O sırada çevreden duyanlar minarenin dibine yaklaşırlar. Yukarıda divane ile müezzinin bulunduğunu grrlar.

Kalabalıktan biri :

- Haydi minareye çıkalım. Diğeri biri:
- Biz çıkıncaya kadar deli müezzini atar ise? Bir nc:
- Hem de atar, bizim yukarıya çıktığımızı şüphesiz kızar.
- O halde ne yapalım?
- Bunun çaresini bulup deliyi aşığıya indirelim.

O sırada oradan geçmekte olan İncili avuş, gördüğü bu telaşlı kalabalığın yanına gelerek, ne için toplanmış olduklarını sorar. Seyirciler durumu ayrıntılı hikaye ederler. İşi anlayınca der ki:

- Siz telaş etmeyiniz, divaneyi ben şimdi aşığıya indiririm.
 - Sakın minareye çıkayım deme, sonra felaket olur. Biçare müezzini aşığıya atar.
 - Merak etmeyiniz, merak etmeyiniz, minareye çıkacak değilim. Şimdi görürsünüz.
- İncili derhal cebindeki ufak akıyı çıkarıp açarak, minarenin dibine gelmiş ve divaneye hitaben bağırmış:

- Hey oradaki adam bana bak!
- Deli aşığıya bakarak:
- Ne istiyorsun be?
 - Haydi aşığıya in bakayım!
 - İnmeyeceğim işte!
 - İnmeyecek misin? Sonra fena olur.
 - Ne olacak, ben senden korkmam ki...
 - Ne mi olacak? Şimdi şu akı ile minareyi dibinden kesip, devireceğim...
 - (telaşla) Rica ederim, sakın yapma!
 - Öyle ise çabuk aşığıya in.
 - İşte geliyorum.

Divane, müezzini bırakıp minareden koşarak aşığıya iner ve ahali tarafından tımarhaneye geri götürülür.

NALLARI DİKMİŞ

Padişah bir gün atıyla kır gezintisi yaparken seyislerine demiş ki:

-Bu atı çok sevdiğimi bilirsiniz. Bu atın ölüm haberini bana getiren seyisin kellesini vururum, atıma çok iyi bakacaksınız. Aradan birkaç yıl geçmiş, seyisler bakmışlar ki padişahın atı ahırda ölmüş. Seyislerden biri padişahın sözünü hatırlamış, telaşlanmışlar, ne yapacaklarını bilememişler. Birinin aklına İncili avuş gelmiş, bu işi ona danışalım demişler. İncili'ye varmışlar, durumu anlatmışlar. İncili demiş ki

- Ben bu işi çözerim, siz işinize gücünüze bakın. İncili, padişahın huzuruna varmış.
- Padişahım, senin bir küheylan vardı ya...
- Evet...

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

-Ahırda gördüm. Yanına yaklaştım. Su verdim içmedi, yem verdim yemedi, nalları da havaya dikmiş öylece duruyor.

-Yahu sen şuna öldü desene!

-Padişahım ben demedim, sen söyledin öldüğünü. Bir ceza vereceksen kendine ver

ÖZRÜ KABAHAATİNDEN BETER

1.Ahmet İncili Çavuş'u alt etmek için içten içe plan da yapar ve bir gün der ki: İncil:

- Öyle bir kabahat işle ki özrün kabahatinden büyük olsun, bir hafta mühlet sana.

İncili el etek öper çekilir baslar düşünmeye. Padişah sarayda dolaşırken İncili Çavuş'u gördükçe bıyık altından güler; kendi kendine böbürlenir bulamadı diye.

Ve sure biter. Sarayı dolaşıp tahta doğru giderken tez çağırın İncili Çavuş'u mühlet doldu der. İncili, boynu bükük nefes nefese padişahın arkasından hiç tereddütsüz kalçasına cimdik atar. Padişah neye uğradığını şaşırır hiddetlenir:

- Bre densiz bu ne cüret kellen gövdene ağır mı geldi diye celallenir. İncili çavuş sırtarak cevap verir.

"kusura kalma padişahım Seni Valide Sultan zannettiğimden bunu yaptım. " diyerek özrü kabahatinden büyük bir suç işlemiş olur.

SAĞIR VE DİLSİZ

İncili Çavuş, İstanbul'da bir ara beş parasız kaldı. Karşıya geçip bir arkadaşından borç para istemeye karar verdi. Ama geçmek için kayıkçıya verecek parası da yoktu. Evinden çıktı, düşünceli bir şekilde iskeleye vardı. Bir kayıkçı, bunu kayığına aldı. Nereye gideceğini sordu. İncili Çavuş sağır ve dilsiz numarası yaparak, eliyle karşıyı işaret etti. Kayıkçı, bunu alıp karşıya geçirdi. Buda başka bir yeri işaret etti. Oraya götürdü. Bir başka yeri gösterdi. Kayıkçımızın da sabrı tükenmişti. İnciliye verip veristirmeye başladı. Ama onu da ineceği yere götürdü. İncili, kayıktan inerken konuşmaya başladı

Gel bakalım kayıkçı evladım. Sen buraya getiresiye kadar bana verip veristirdin Şimdi Karakola gidelim de şu sövdüklerinin hesabını ver Ondan sonra da ben senin hesabını ödeyeyim...

Kayıkçı baktı pabuç pahalıya mal olacak, kayığı da bıraktığı gibi kaçmaya başladı. İncili de böylece, parasızlığını belli etmeden, arkadaşına ulaşmış oldu.

ELÇİYE DERS

Bir yabancı elçiyi padişah kabul edecekti. Bu elçi, ülkesinin çok varlıklı olduğunu göstermek için ne kadar altın, inci, elmas gibi süs eşyası varsa, bunları üstüne başına takıp takıştırıp huzura

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

çıkmaq istedi. Saray görevlileri bu adamın yaptığı garipliğin önüne geçmek istiyorlardı ama ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Hemen akıllarına İncili çavuş geldi:

-Aman çavuş, şu adamı sen yola getirsin Ne yapacaksan yap şu haline engel ol

İncili, 'Çaresini buluruz' dedi. Bir süre düşündü. Sonra atın- inci karışımı sedef kakmalı bir çift takunyayı onun gireceği tuvalete koydu. Adam tuvalete girip bunları görünce şaşırdı. Çıkınca İncili Çavuş 'a sormadan edemedi:

-Altın, inci, sedef kakmalı nalın tuvalete konulur mu? Yazık değil mi? '

İncili, taşı gediğine koyacağı zamanı bulmuştu. Hemen cevabını yapıştırdı:

- Bizim padişahımız böyle süs eşyasına değer vermezler. Elçi, verilen cevabı duyunca, üzerine bakındı, sonra sessizce bunları çıkarıp, huzura girdi

ATLA NE KONUŞTU?

Şakacılığı ve hazır cevaplığıyla tanınmış olan İncili Çavuş, İran'a elçi olarak gönderilmişti Hediyelerle ve bir heyetle birlikte İran Şahı'nı ziyaret edip gerekli görüşmelerde bulunarak İran'daki programı tamamlamıştı. Artık İstanbul'a dönelecekti.

İran Şahı, Türk elçilik heyetine görkemli bir uğurlama töreni hazırlamış, ileri gelenleri ve halkı toplatmıştı.

İncili Çavuş'a bir at hediye etmiş ve: "Bu küheylan benim sana hediyemdir. Yolculuk esnasında binersin." demişti. Ama bu öyle bir attı ki; uyuz mu uyuz, cılız mı cılız, zayıf mı zayıf, üf desen yıkılacak. Ayakta zor duracak kadar yaşlı.

İncili Çavuş adeta kendisiyle alay edilircesine böyle bir at hediye edilmesi karşısında bozulmuş, ama bozuntuya vermeden ağzını atın kulaklarına götürerek bir şeyler söylemiş. Sonra da kulaklarını atın ağzına götürerek bir süre dinlemiş ve basmış kahkahayı.

Başta Şah olmak üzere vezirler ve halk, şaşkın şaşkın bu manzarayı izledikten sonra Şah sormuş:

"Atla ne konuştun? Sen ata ne dedin? At sana ne söyledi ki, böyle kahkahayla gülersin?"

İncili Çavuş şöyle demiş:

"Ben ata sordum:

Ey ruhumun ruhu!

Tanır mısın Hz. Nuh'u?

Şah: "Eee! At ne dedi?" deyince,
İncili Çavuş: "Valla, at bana şöyle dedi:

Nuh da ne ki be gardaş
Sırrımı kimseye etme faş
Ben Hz. Adem'e taş taşımışım, taş."

PADIŞAHIN İNCİLİYİ BULMA ÇABASI

Bir gün İncili Çavuş zamanın padişahına kırılır. Ortalıktan kaybolur. Her yerde aranmasına rağmen, bir türlü bulunamaz. Padişahın kendisinin nükteli sözlerine ve sohbetine ihtiyacı vardır ama İncili ortalarda görünmez. Padişah adamlarına İncili'yi bulmalarını emreder. Ama ne mümkün incili bulunamaz. Çünkü İncili Çavuş dağda bir Yörük çadırına gitmiş yörüğe yayıkçı (Turfan yayan) olarak çırak durmuştur.

Padişah İncili'yi kendi yöntemi ile bulmaya çalışır. Aklına bir formül gelir. Bir altın saban ile bir de altın boyunduruk yaptırır, şehrin en işlek yerine koyar, başına da iki adam koyup "Altından yapılmış bu saban ve boyunduruğa halkın fiyat belirlemesini sağlayın. Kim buna fiyat belirlerse onu yakalayın. O ya incilidir ya da onun yerini bilen biridir" der.

Onlar orada dura dursun bizim İncili ormandaki yörük çadırında yayık yaymaya devam eder. Ve çarşıya yağ peynir satmaya gidip gelen yörük ağasına "Çarşıda ne var ne yok?" diye sorarmış?

Ağa o gün "Çarşının tam ortasına bir altın saban ile altın boyunduruk koymuşlar fiyat biçin diyorlar. Onun fiyatı mı biçilir değil mi ağam?" demiş. Bunu duyan İncili ertesi sabah çarşıya hazırlanan ağasına "Ağa bugün o çarşıdaki saban ile boyunduruk olan yere var, deki Nisan ayı yağar da Mayıs ayı öğünürse bu altın saban ile altın boyunduruğun kıymeti biçilmez. Ama Nisan ayı yağıp da (yağmurdan bahseder) Mayıs ayı öğünmezse padişah efendi bunları kırsın kırsın başına çalsın. Allah vermek istemezse alet altın olmuş ağaç olmuş neye yarar, deyiver" demiş.

Ağa da "Oğlum ben bunları nasıl diyeyim. Beni asarlar deyince, sen korkma onların fiyatı odur onlar memnun olurlar", demiş. Zavallı Yörük, bacağında kocaman şalvarı başında külahı ayağında çarığıyla çarşıda o aletlerin yanına varır "Çekilin ben bunlara fiyat biçeceğim" der. Hemen çekilirler ve yörüğü dikkatle dinlemeye başlarlar. "Arkadaşlar" der Yörük, "Nisan yağar Mayıs övünürse bu altın saban ile altın boyunduruğun kıymeti biçilmez, Nisan yağıp Mayıs ayı öğünmezse padişah bunları alsın da kırıp başına çalsın. Deyiverince apar topar yakalanır ve padişahın huzuruna çıkarılır. Devletlûmuz sizin altın aletlere bu şahıs fiyat biçti çok da acılı konuştu. "İncili Çavuş bu mudur?" deyince Padişah, "Bu değildir ama bu İncili Çavuş'un nerede olduğunu bilir" der. Biraz korkutulup sıkıştırılan yörük efendi "Benim çadırda bir çırak var o 'bunların pahası budur' dedi, ben de söyledim" der. Padişahın adamları hemen gidip çadırdan inciliyi alıp saraya getirirler huzura çıkarırlar. Padişah İnciliye "Ne oldu İncili saraydan neden kaçtın, çok mu sıkıldın? diye sorar. "Padişahım seni sevmekten bıktım onun için saraydan

uzaklaştım” deyince Padişah “İncili sana ceza verecektim, sonra vazgeçtim. Sen biraz zalimsin ama bana da çok lazımsın, ancak seni bir şartla af edeceğim” der. “Nedir padişahım?” diye sorar İncili “Sen bir kabahat işleyeceksin ve akabinde özür dileyeceksin, özrn kabahatinden daha kötü olacak, seni belki o zaman affederim” der ve olay biter.

Saray bahçesinde biraz oturduktan sonra saraya çıkmak üzere hareket ederler. İncili elinde bir fener nde padişah, merdivenlerde yürürken tam merdivenin orta yerinde İncili elindeki kandili söndürür ve döner padişaha, onu iştahla öper. Bir de oh çeker. Padişah “Bre küstah sen ne yaptığını sanıyorsun” deyince “Af edersin devletlm seni Hanım Sultan zannettim” diye cevap verir ve Padişahın söylediği gibi özürü kabahatinden büyük ve kötü olur ancak affedilir.

PADİŞAHA AKIL VEREN İNCİLİ’NİN BAŞINA GELENLER

Yine bir gün padişahın boş günleri ve zamanları hep İncili ile geçmektedir. “Ey incili sana bir saray sırrı vereyim, ama ikimizin arasında kalacak, kimseler duymasın. Bu derdimi kimseye açamadım sana sır veriyorum, yengenle uzun süredir ksz, yengen bana soğuk davranıyor” der. İncili de “O iş kolay padişahım” deyince Padişah “Nasıl?” diye sorar. “Padişahım yatak odasını ikiye bldr yenge bir bölümde sen de bir bölümde güzel bir cariyeye al, sen padişahsın ne korkarsın o zaman Hanım Sultan sana daha çok ihtimam ve ilgi gösterir ve sana ksmez” der. Padişah bu fikri beğenir hemen emir verir yatak odasını ikiye bldrr. Ve Hanım Sultan birinde yatarken öbür odaya bir cariyeye alır ve glşp oynaşmalarla birkaç gece geçer: İki üç gün Hanım Sultan’ın yanına varmaz ve bu duruma fazla tahammül edemeyen Hanım Sultan hatadan döner. Padişah’tan özür diler ve barışırlar. Cariye yerine gönderilir amma Hanım Sultan’ın iini bir kurt kemirmektedir. Kocasına derki: “Devletl Sultanım bu ayrı cariyeye alma fikrini size kim söyledi?” deyince Padişah “Ben kendim düşündüm, benim bu kadar aklım yok mu?” der. Hanım Sultan ise “Estağfurullah efendim tabi siz de bulursunuz da biz sizinle bir aydır dargınız, kırgınız evvel neden aklınıza gelmedi diye tereddüt etim de. Bunu lütfen bir padişah gibi cevaplayın” der. Hanım’ın İncili’ye kızacağını düşünmeden “Canım bizim İncili ile konuşurken ona söylemiştim o da bu fikrini söyledi. Ben de uyguladım ne var bunda?!” diye ağızından kaçırır. Bu yenilgiyi hazmedemeyen Hanım Sultan, İncili’ye kızar ve ilk fırsatta İncili’nin bir hatasını arar ve bir ufak hatayı büyütür. Onun saraydan uzaklaştırılmasını ister. Padişah, Hanım’ı bu fikrinden vazgeçirmeye muvaffak olamaz ve İncili’yi yanına çağırır “İncili, biz Hanım Sultan ile barışınca ikimizin kurduğu planı sordu ben de ‘bir şey çıkmaz’ diye ağızımdan kaçırdım. şimdi sana kancayı taktı her fırsatta senin saraydan gitmeni ister biraz uzaklaş bakalım Hanım’ın siniri yatışınca seni yine çağırır o da senden vazgeçemez” der. “Yalnız saraydan uzak kaldığında harcamak üzere dile benden ne dilersen” deyince İncili “Çok değıl padişahım. Bir at, bir heybe gözü de altın isterim” der. Padişah da “İhtiyacın olur heybenin iki gözünü de altın doldurtayım” deyince İncili “Hayır efendim olmaz bir göz yeter” der ve istekleri yerine getirilen İncili Çavuş sarayın bahçesine gelir. Atı binek taşına yanaştırır, Hanım Sultan İncili’yi sarayın penceresinden seyretmektedir.

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

Heybeyi atın bir tarafından atar, öbür tarafına düşer, bir taraftan atar öbür tarafa düşer. Derken bu iş böyle öğleye kadar devam eder. Hanım Sultan bu duruma çok kızar ve yukardan İncili'ye seslenir: Bre salak adam heybenin öbür gözüne de biraz altın koy da heybe atın üstünde dengeli dursun. İncili'nin beklediği an gelmiştir ve hemen cevabı yapıştırır: Olmaz sultanım asla. Zaten ne çekiyorsam öbür gözün yüzünden çekiyorum bırak öbür göz boş dursun.

Çok soğuktur ayrı gözdeki hanımın yüzü.

Dilim lal olsaydı da söylemese idim padişahıma o bir çift sözü ... diye Hanım Sultan'a sitem edince Hanım Sultan, "Gel gitme başımın belası sen bu saraya padişah kadar lazımsın" der ve İnciliyi affeder o da sarayda kalır.

DENGESİZ MİSAFİR

Bir gün bizim incili çavuşun memleketinden tanıdığı birisi İnciliye misafir olur. Tabi İncili saraydadır. Olacak ya o gün de İncilinın sarayda vezir vüzera ile sohbet toplantısı vardır. İncili misafiri şöyle bir süzer ve misafirin biraz geveze ve dengesiz olduğunu görür, toplantıya götürmek istemez. Tabi kendisi de gitmez ama toplantılar. İncili olmazsa tatsız olur. Hani kambersiz düğün mü olur derler ya işte bu da öyle. Hemen İnciliye Padişah adam gönderir ve hemen toplantıya gelmesini söyler. Gelen adama "Benim bugün misafirim var. Beni mazur görsünler ben gelemeyeceğim" der. Adam gider hemen geri gelir, "Misafirini de alıp gelsin dediler efendim" der mecbur kalır gitmeye ama misafire de güvenemez.

Aman hısım bugün bir toplantı var oraya gideceğiz, sana bazı tembihlerim olacak bunlara iyi kulak ver orada hep büyük adamlar vardır. Beni ve kendini mahcup edecek bir hareket yapma,

Bir. Kalkacağın yere sakın oturma, yerini iyi seç.

İki. Üzerine söz düşmezse konuşma, söz arasında zırtapoz (lüzumsuzluk) olma, sana gelecek mahcubiyet bana gelmiş olur.

Üç. Sakın ha istemeden de bir şey verme, aman ha ortamı fazla germe.

Der ve kalkıp ayanlar toplantısına giderler. Orada bulunanlar misafire de güler yüz gösterirler. İncil'inin hatırına ama misafir bunu hak bayram sanır gider ta başköşeye oturur: Vezir geldi kalk bakalım, bir geri hoca geldi kalk bakalım, iki geri ağa geldi kalk bakalım, üç geri derken adam kapı ağzını bulmuştur. İncili gerilerde bir yere oturur hiç yerinden kalkmaz. Misafir ilk tembihe uymamış, sanki İncili'yi hiç duymamış. Bizim İncili daha birinci hatayı telafi edeyim diye düşünürken, adam hemen ikinci şoku yaşatır "Arkadaşlar beni hiç sormuyorsunuz ben misafirim, İncili Mustafa Çavuş'un köylüsüyüm, bir de eşeğim var. Biz bununla köyde çok iyi arkadaşlık bu ne gidiydi bir bilseniz orada da böyleydi heç bir meclisten geri galmazdı" diye devam edecekmiş ki, orada bulunan ulemadan biri hemen sözünü keser ve sus be densiz adam

sorulursa cevap ver, lüzumsuz konuşma diye azarlar. Bu arada toplantı bitmiş sohbet başlamış ortaya yenmek için meyve gelmiş meyvenin arasında birde büyükçe karpuz varmış. Onu kesmeye bıçak yok zanneden, bizim misafir hemen bıçağını çıkarır karpuzu kesecek adama, “Bıçak heriflerde olur işte bıçak” der ve uzatır. Ve çok süslü bir o kadarda güzel gümüş kakmalı saplı olan saldıрма bıçağını uzatıverir.

Vezirin birisi bir bakar bıçak yaman, bu bıçağa sahip olmanın hilesini arar. Adama derki: řu bıçağı bana versene. “Alır bu bıçağı nereden buldun” diye misafire sorar o da bu bıçak benim babamın babamdan kaldı bana başına da çok iş geldi. “Boş ver üzümünü ye bağıını sorma” deyince vezir “Bu bıçak benim babamın idi babamı öldürenler bu bıçağı almışlar bunun babası benim babamın katilidir, bu adam tez yakalana ve hapse atıla” diye emir verir. Bizim misafiri yaka paça ederler tam götürüp hapse atacaklar İncili “Efendiler burada bir usulsüzlük var, bu adam benim misafirim. Şimdi ben bunu size teslim edemem, mahkeme olmadan delil olmadan bu işler olmaz bunu ben evime götüreyim, yarın size teslim edeyim muhakeme olsun cezası varsa çeksın” der vezir “Olmaz sen bunu götürür buna akıl verirsın şimdi tutuklayacağız” deyince İncili “Vallahi billahi ben bunun şahsına akıl vermem” der misafirini alır evine götürür adamı. “Eşegi bir yemleyelim diye ahıra indirir adama şuraya dur” der ve eşeğin kulağını bir eliyle tutar ve “Ulan be eşek oğlu eşek ben sana kalkacağın yere oturma demedim mi” der ve eşeğe iki fiske vurur. Tekrar kulağını burkar, “ulan be eşek oğlu eşek ben sana söz üzerine düşerse konuş zırtapozluk yapma demedim mi” der iki fiske daha vurur tekrar kulağını eşeğin burkar “ulan be eşek oğlu eşek ben sana istemeden bir şey verme demedim mi” der iki fiske daha vurur yine eşeğin kulağını tutarak “ulan be eşek oğlu eşek yarın seni tutuklayıp mahkemeye çıkaracaklar orada deki bu bıçak benim dedemin katilininmiş babam oğlum böyle bıçak büyük adamlarda bulunur bizde ne arasın amma dedeni öldüren adam düşürmüş gücüm yetip de adamı bir türlü bulamadım derdi işte bu vezirin babası benim dedemin katilidir ben de bundan davacıyım de davadan vazgeçmek isterlerse sakın vazgeçme sana ömür boyu yetim aylığı bağlarlar o zaman vazgeç tamam mı eşek oğlu eşeğim” der. Eve çıkarlar ertesi gün adam tutuklanır muhakeme edilir ve İncili’nin söyledikleri tıpı tıpına uygulanır ve Misafire aylık bağlanır vezir İncili’ye sitem eder “Sen adama akıl verdin yoksa adam böyle kendisini savunamazdı” deyince İncili “Vallahi vezir efendi ben onu şahsına bir akıl vermedim ama akşam eşeğini yemlerken eşeğe bazı şeyler mırıldanmıştım. Eşekten öğrendi ise bilemem adam o kadar da anlayışlı değildi” der.

SONUÇ

Bu yazımızda tarihimizde nükteleri ile yer almış İncili Çavuş'u tanıtmak istedik. Birkaç satır ile de olsa gönül dünyamızı nükte dünyası ile hemhal edip kalbi muhabbetlere yol açmak istedik. İstedik ki her şeyin sanal alemde kaybolup gittiği, esprinin yerinin kaba ve kem sözlerin aldığı, insanların kan ve gözyaşında boğulup kaybolduğu bu dönemde iyi şeylerin de olduğunu hatırlatmak belki iyi gelir. İncili Çavuş'un hatırasını yaşatmak amacıyla, Kayseri'nin Tomarza ilçesinin İncili Köyü'nde 1993 yılından beri her yıl hemşehrileri tarafından kültür sanat festivali düzenlenmektedir. Tomarzalılar, İncili Çavuş'a duydukları sevgi nedeniyle doğduğu köy olan Travşın'ın adını *İncili* olarak değiştirmişlerdir. Bu şenliğin bir amacı da İncili Çavuş'u tüm dünyaya tanıtmaktır. Kültür varlıkları demek sadece taş duvarlar, mimari yapılar değildir. Toplum mirası her şeyi ile kültürdür. Nükte kültürü de bizim ruh yapımızda sevgi dünyamızda vardır. Nasreddin hocayı nasıl biliyor, seviyor ve her fırsatta anıyorsak, bizim değerimiz olan İncili Çavuşu da aynen gönül dünyamızda barındırabiliriz. Mizah anlatışımıza yeni ufuklar

İNCİLİ ÇAVUŞ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 16 Mayıs 2024 15:51 -

açabiliriz.

[1] <http://www.lugatim.com/s/espri>

[2] https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0ncili_%C3%87avu%C5%9F

[3] <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1306017>

[4] Rukiye AKÇAR, Danışman: Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN - İki Osmanlı Nüktedanının (Bekri Mustafa – İncili Çavuş) Fıkraları
Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma

[5] www.uslanmam.com/tarih